

รูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2

ภูมิภควัชร จ ภูมิพงศ์คชสร¹ และ ไพฑูรย์ วชิรวงศ์ภิญโญ²

¹ ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีนวัตกรรมทางการศึกษาและการวิจัย

สถาบันเทคโนโลยีภาคตะวันออกแห่งสุวรรณภูมิ

² นักวิชาการอิสระ

MODEL OF MANAGEMENT INNOVATION FOR SCHOOLS UNDER OFFICE OF CHONBURI EDUCATIONAL SERVICE AREA 2

Phumphakhawat Phumphonkhachasorn¹, Paitoon Wachirawongpinyo²

¹Director Institute Innovation Technology Educational and Research (ITER)

Eastern Institute of Technology Suvarnabhumi (EITS), Thailand

²Independent scholar

E-mail address: Phumphakhawat.ps@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) 30 พฤษภาคม 2562

วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised) 6 มีนาคม 2564

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) 1 มิถุนายน 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 2) เพื่อพัฒนารูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 และ 3) เพื่อประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ระยะที่ 1 ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 98 คน และข้าราชการครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2 จำนวน 112 คน ระยะที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลในการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 11 คน ระยะที่ 3 ผู้ที่ให้ข้อมูลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus group) จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์อ้างอิงจากผู้เชี่ยวชาญ และการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ การคุณภาพของแบบสอบถามโดยการหาค่า IOC (Item Objective Congruence Index) เลือกเฉพาะข้อความที่ถามที่มีค่า IOC 0.50 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิโดยใช้วิธีการสรุปเป็นความเรียง ผลการวิจัยพบว่า

1) ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านหลักการทำงานขององค์กรแห่งการเรียนรู้ รองลงไปคือด้านหลักการฝึกอบรมและการพัฒนา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านหลักการมีส่วนร่วม และรายด้านพบว่าด้านหลักการจัดโครงสร้างองค์กรโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือครู และเชื่อว่าการจัดโครงสร้างองค์กรจะเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างนวัตกรรมรองลงไป คือการจัดโครงสร้างองค์กรมีส่วนสนับสนุนส่งเสริมครู บุคลากรทางการศึกษาได้ร่วมกันสร้างนวัตกรรม

2) พัฒนารูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2 รูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ 4) แนวการประเมินรูปแบบ และ 5) ผลที่ได้จากการใช้รูปแบบระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความเหมาะสมของร่างรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2 ที่จัดทำขึ้นโดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามรายข้อพบว่าทุกข้อมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากขึ้นไป

3) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2 พบว่าผู้ประเมินมีความคิดเห็นต่อรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

คำสำคัญ: รูปแบบนวัตกรรม การบริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the operational conditions of the school administration innovation under the Office of Chonburi Primary Educational Service Area2 2) to develop the model of school administration innovation under the Office of Chonburi Primary Educational Service Area 2 and 3) to evaluate the suitability, feasibility of the model of school administration innovation under the Office of Chonburi Primary Educational Service Area 2, The sample group used in the research phase 1 consisted of School administrators under the Office of Chonburi Primary Educational Service Area2 ,

academic year 2017, 98, heads of the schools under the Office of Chonburi Primary Educational Service Area 2, and 112 teacher civit servants and academic work group 11 informants for organizing group discussions (Focus Group), In phase 3, people who provide data to assess suitability and feasibility were 10 experts (The research tools were interview questionnaires, seminars, expert references and feasibility and feasibility assessment by experts and qualified experts of the questionnaire by finding the IOC (Item Objective Congruence Index) Messages that have IOC values of 0.50 and above were maintained The reliability were assessed by Cronbach's alpha-coefficient 0.98. The statistics used for data analysis were quantitative data such as percentage (mean), mean and standard deviation (Standard Deviation) as for qualitative data; the content analysis method is based on the recommendations of experts and experts using the summary method as a result.

1) The results of the analysis of the implementation of the innovative model of school administration under the Office of Chonburi Primary Educational Service Area 2, which is at a very good level, with the highest mean value, namely the principles of learning organization Followed by the principle of training and development and the least average aspect is the principle of public and individual aspects. It is found that the overall organizational structure is at a high level. With the highest average value of teachers and believes that organizational structure will inspire the next generation of innovation Is the organizational structure with support for teachers Educational personnel have collaborated to create innovation.

2) Model of school administration innovation under the Office of Chonburi Primary Education Area Office, District 2, form of administration innovation under the Office of Chonburi Primary Educational Service Area 2, consisting of 5 elements: 1) Principles of form 2) Objectives Of the format 3) the method of operation of the form 4) evaluation form and 5) the results from the use of the opinion level of experts Regarding the appropriateness of the draft of the school administration innovation model under the Office of Chonburi Primary Educational Service Area 2, which is prepared by the overall picture, is appropriate at a high level and when considered by individual, it is found that every level has a higher level of assessment results.

3) The results of the analysis of the opinions of experts and experts in assessing the suitability, feasibility of the model of school administration innovation under the Office of Chonburi Primary Educational Service Area 2 found that the assessors had opinions Model of

school administration innovation under the Office of Chonburi Primary Educational Service Area 2 is included in the highest level when considered as Found that the highest level in all aspects.

Keywords: Innovative model, School administration, Chonburi educational service area office

บทนำ

นโยบายของการปฏิรูปการศึกษาในด้านการจัดการกระบวนการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นของวิชาเป็นตัวตั้ง ให้ผู้เรียนได้เรียนจากประสบการณ์จริงและปฏิบัติกิจกรรมให้มากที่สุด การศึกษาจากธรรมชาติ แวดล้อมชุมชน การประกอบอาชีพ การเรียนจากสื่อสร้างความเป็นชุมชน ฝึกทักษะการเผชิญสถานการณ์ การศึกษาไม่จำเป็นที่ผูกขาดอยู่ในห้องเรียน สิ่งรายล้อมรอบตัวนักเรียนเป็นครูได้เช่นกัน (ประเวศ วะสี, 2541) และตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีบัญญัติบางประการ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับท้องถิ่นดังที่ปรากฏในหมวด 4 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษามาตรา 24 ข้อ 5 ได้กล่าวถึง การจัดการกระบวนการเรียนรู้ไว้ว่า “ให้สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้ การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้” และในมาตรา 24 ข้อ 6 ได้กล่าวว่า “การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อ ร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ” นอกจากนี้ในมาตรา 29 ได้ระบุไว้ว่า “ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการและสถาบันทางสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดการกระบวนการเรียนรู้ ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรมมีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรร ภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหา วิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ พัฒนาระหว่างชุมชน” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ, ม.ป.ป. อ้างถึงใน ลัดดา คีลาน้อย และคณะ, 2545) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในมาตรา 57 กล่าวไว้ว่า ให้หน่วยงานของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำ ประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทาง การศึกษา

การศึกษาทุกระบบจึงมุ่งเน้นที่จะให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพจากผลการประเมิน การเรียนรู้ตามโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Programme for International Student Assessment: PISA) ของประเทศสมาชิกองค์กรเพื่อความร่วมมือและพัฒนาเศรษฐกิจ (Organisation for Economic Co-operation and Development: OECD) จุดเน้นการประเมินเพื่อวัดว่าเยาวชนวัยจบ การศึกษาภาคบังคับหรือวัยอายุ 15 ปี มีคุณภาพการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อชีวิต หรือไม่ และอยู่ในระดับใด โดย

ประเมินสมรรถนะ ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต การมีชีวิตในสังคมยุคใหม่ และเป็นตัวชี้วัดศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ความสามารถ ด้านการอ่าน (Reading Literacy) ความสามารถด้านคณิตศาสตร์ (Mathematics Literacy) และความสามารถด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) ใน PISA 2009 รายงานว่านักเรียนไทยมีคะแนนการอ่านเฉลี่ยอยู่ในลำดับที่ 47-51 จาก 65 ประเทศ ซึ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยนานาชาติ (OECD) ความสามารถด้านคณิตศาสตร์คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนอยู่ในลำดับที่ 48-52 จาก 65 ประเทศ ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยนานาชาติ (OECD) และความสามารถด้านวิทยาศาสตร์คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนไทยอยู่ในลำดับที่ 47-49 จาก 65 ประเทศ ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยนานาชาติ (OECD) ผลจากการประเมินนานาชาติแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังอยู่ห่างไกลจากความเข้มแข็งทางการศึกษาและไม่สามารถเตรียมเยาวชนให้มีศักยภาพในการแข่งขันในอนาคต นักเรียนไทยมีผลการประเมินต่ำทุกด้านในมาตรฐานนานาชาติ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2555 ก) ผลการประเมินของ PISA ได้ถูกนำไปใช้เป็นเกณฑ์หนึ่งในการจัดลำดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ คะแนนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังด้อยคุณภาพการศึกษา กล่าวได้ว่าคุณภาพหรือศักยภาพของคนไทยยังต่ำกว่าหลายประเทศ

การปฏิรูปการศึกษามีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุข การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพจำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์และเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งได้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยให้มีเอกภาพ เชิงนโยบายและความหลากหลายในทางปฏิบัติมีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาดังปรากฏในบทบัญญัติมาตรา 39 ที่ว่า “มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทางด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” การกระจายอำนาจดังกล่าว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 ก) ทำให้สถานศึกษาทุกสถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการเป็นไปตามหลักของการบริหารจัดการโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน (School Based Management: SBM) ซึ่งเป็นการสร้างรากฐานความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานและสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เป็นกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) เป็นสังคมที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ (Knowledge Based Society) และเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge Based Economy) ซึ่งมีผลให้การบริหารจัดการศึกษาไทยต้องภายใต้เงื่อนไขของการแข่งขันและความมุ่งมั่นตามความคาดหวังของสังคม ดังนั้นในกระบวนการบริหารจัดการจึงต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ ซึ่งเป็นความจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องสนใจใฝ่รู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะทำให้การบริหารจัดการขององค์กรอยู่รอดบังเกิดผลดีและบรรลุตามวัตถุประสงค์ (ธีระ รุณเจริญ, 2550) จากการประชุมคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันครั้งที่ 1/2556 มีมติเห็นชอบแนวทางการพัฒนา

ประเทศไทยก้าวเข้าสู่การเป็นประเทศที่มีความสามารถทางนวัตกรรม (Innovative Nation with Wisdom and Learning Base) ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยยกระดับความสามารถทางนวัตกรรมที่จะต้องอาศัยพื้นฐานการสร้างองค์ความรู้ที่เข้มแข็งแล้ว ยังต้องมีการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ตลอดจนการถ่ายทอดองค์ความรู้จากภาคการศึกษาสู่ภาคการผลิตและภาคบริการ ซึ่งมีนัยและความหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใหม่ ๆ หรือสิ่งเก่า ๆ แต่นำมาคิดทำหรือสิ่งขึ้นมาใหม่เพื่อทำให้เกิดประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาและดำเนินชีวิตที่เหมาะสม (พระมหาสุทิตย์ อาภาโร, 2548) นอกจากนี้ โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีนักเรียนไม่เกิน 135 คน ได้ค้นหาวิธีการบริหารจัดการและนวัตกรรมต่าง ๆ มาช่วยแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนให้ดีขึ้นจากการสำรวจนวัตกรรมการพัฒนาโรงเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ และโครงการ “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม” เป็นอีกโครงการที่มุ่งเน้นยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนทุกแห่งในการคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ วิธีการใหม่ ๆ ที่ยังไม่เคยมีมาก่อนหรือเคยมีบ้างแล้วแต่นำมาปรับปรุง และพัฒนาเป็นนวัตกรรมที่มีคุณภาพเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนเพื่อปรับปรุงหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ(สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2549) ดังนั้นบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงความเป็นผู้บริหารมืออาชีพบริหารจัดการเพื่อให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพต่อไป ซึ่งตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา พ.ศ. 2540 มีกำหนดไว้ 12 มาตรฐาน โดยเฉพาะมาตรฐานที่ 5 กล่าวว่า พัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นไปเป็นลำดับในบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำนวัตกรรมการบริหารไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งระบุว่า ผู้บริหารต้องพัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นไปเป็นลำดับนวัตกรรมการบริหาร เป็นเครื่องมือสำคัญของผู้บริหารในการนำไปสู่ผลงานที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้นไปเป็นลำดับ ผู้บริหารมืออาชีพต้องมีความรู้ในการบริหารแนวใหม่ ๆ เลือกและปรับปรุงใช้นวัตกรรมหลากหลาย ตรงกับสภาพการณ์เงื่อนไข ข้อจำกัดของงานและองค์กร จนนำไปสู่ผลได้จริงเพื่อให้องค์กรก้าวหน้าพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง ผู้ร่วมงานทุกคนได้ใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ มีความภาคภูมิใจในผลงานร่วมกัน ซึ่งสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษาได้ให้ความหมายของนวัตกรรมการบริหารว่า เป็นนวัตกรรมเกี่ยวกับระบบ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2550) ในบทบาทของความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ได้กล่าวถึงนวัตกรรมการจัดและบริหารการศึกษาในบทบาทของผู้บริหารและการจัดการความรู้ไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งจะทำให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้เจริญก้าวหน้าไปอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารจำเป็นต้องมีลักษณะภาวะผู้นำ ดังนี้ มีการจัดให้มีการวิจัยและพัฒนาในโรงเรียนการจัดการประเมินและนำผลการประเมินมาปรับปรุงในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องการแสวงหาความคิดและความสามารถของครู นักเรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ การจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องนำโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ และให้มีความยั่งยืนปกครอง ดูแลบุคลากรด้วยคุณธรรม จริยธรรม จูงใจบุคลากรให้พัฒนาผลงานของตนให้ดีขึ้นสร้างวิสัยทัศน์ ค่านิยมของโรงเรียนและสร้างพันธะผูกพันต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของบุคลากรทุกคนทำงาน โดยอาศัยกลุ่มหรือ

คณะบุคคลเป็นที่ตั้งมีความจริงจัง เข้าใจ และรับฟังความคิดเห็นทั้งภายในและภายนอก โรงเรียนให้รางวัล ยกย่อง ชมเชยบุคลากรนักเรียนและผู้เกี่ยวข้องเอื้ออำนวยความสะดวก ทรัพยากรทุกอย่างเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าผู้บริหารทุกองค์กรจำเป็นที่จะต้องมีนวัตกรรมการบริหารของตนเองเพื่อการพัฒนาและแก้ปัญหาในการบริหารและจัดการองค์กรเพื่อมุ่งไปสู่คุณภาพ (ธีระ รุญเจริญ, 2550) จากผลการดำเนินการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนในปี 2559 พบว่าโรงเรียนมีการพัฒนานวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ จำนวน 345 โรงเรียน ด้านการเรียนการสอนจำนวน 1,045 โรงเรียน ด้านคุณธรรมจริยธรรมจำนวน 376 โรงเรียน ด้านสิ่งประดิษฐ์จำนวน 435 โรงเรียนและผลรวมโรงเรียนทั้งประเทศมีนวัตกรรมการศึกษาทุกประเภทรวม 1,689 โรงเรียน (สำนักพัฒนานวัตกรรมจัดการศึกษา, 2549) สรุปจำนวนนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนปี 2559 ตามโครงการส่งเสริมของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา) พบว่านวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นนวัตกรรมประเภทการเรียนการสอน ร้อยละ 88.14 ส่วนด้านอื่น ๆ เช่น บริหารจัดการมีน้อยเพียงร้อยละ 8.78 ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านสิ่งประดิษฐ์ ยังคงอยู่ในระดับเช่นเดียวกันและนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนยังมีลักษณะความเป็นนวัตกรรมตามเกณฑ์การประเมินอยู่ในระดับคุณภาพค่อนข้างต่ำ นวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Organization) อย่างเป็นระบบความตระหนักและความสำคัญที่ให้นวัตกรรมการศึกษาเป็นตัวขับเคลื่อนแก้ปัญหาและคุณภาพการศึกษายังมีน้อยควรส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานโครงการในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนยังไม่เป็นระบบครบวงจรเท่าที่ควรเชื่อมโยง หรือบูรณาการโครงการหนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม ให้สอดคล้องสัมพันธ์กับการบริหารงานบุคคล เช่น การเลื่อนวิทยฐานะการพัฒนาวิชาชีพ มาตรฐานวิชาชีพ เป็นต้น ปัจจุบันลักษณะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งลักษณะการจัดออกเป็น 4 กลุ่มได้แก่ 1) โรงเรียนประถมศึกษา 6 ปี และระดับมัธยมศึกษา 6 ปี โดยแบ่งเป็นช่วงชั้น ช่วงชั้นละ 3 ปี มี 4 ช่วงชั้น 2) โรงเรียนโครงการพิเศษตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น โรงเรียนอัสสัมชัญโรงเรียนในกำกับของรัฐ (Charter School) โรงเรียนเด็กอัจฉริยะที่เน้นการสอนใน 5 วิชาหลักโรงเรียนสองภาษา 3) โรงเรียนพิเศษเฉพาะ เช่น โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ โรงเรียนที่บ้าน (Home School) โรงเรียนคนตาบอด โรงเรียนโครงการเรียนร่วม โรงเรียนสำหรับผู้พิการทางสมอง โรงเรียนก้นดารา โรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย ฯลฯ 4) โรงเรียนซึ่งสภาพการจัดการศึกษาบนพื้นที่สูงตามแนวชายแดน ประชาชนคนไทยจะมีความยากจน ขาดโอกาสทางการศึกษา ขาดการประกอบอาชีพและตั้งบ้านเรือนอยู่ห่างจากสถานศึกษา ขาดสื่อและอุปกรณ์การศึกษา ขาดแคลนครูผู้สอน ทำให้คุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่างควรได้รับการปรับปรุง (ธีระ รุญเจริญ, 2550)

จากความสำคัญและปัญหาการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้นจึงนับเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งทั้งในแง่ประสิทธิภาพและประสิทธิผล และยังไม่มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานในเรื่องนี้ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและจะต้องมีการศึกษารูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี เขต 2 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี เขต 2
2. เพื่อพัฒนารูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี เขต 2
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการพัฒนารูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษารูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี เขต 2 นี้ โดยศึกษานวัตกรรมการบริหารโรงเรียนของ (ชวน ภารังกุล, 2556) และนวัตกรรมบริหารของ (พรทิพา เหลือวัฒนกิจ, 2549) ใน 5 หลักการ คือ

- 1.1 หลักการจัดโครงสร้างองค์กร
- 1.2 หลักการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
- 1.3 หลักการฝึกอบรมและการพัฒนา
- 1.4 หลักการมีส่วนร่วมและ
- 1.5 หลักการองค์กรแห่งการเรียนรู้กรอบแนวคิดการสร้างรูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบ

การสร้างองค์ประกอบของรูปแบบได้มาจากการสังเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบของนักวิชาการ

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 3 ระยะ ดังนี้

- 2.1 ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพฯ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ประชากรประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 98 คน และข้าราชการครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำนวน 112 คน รวม 210 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 80 คน และข้าราชการครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำนวน 80 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) อ้างถึงใน (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

2.2 ระยะที่ 2 การวิจัยแบบการจัดกลุ่มสนทนาประเด็นเฉพาะ (Focus Group Discussion) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน

2.3 ระยะที่ 3 ประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 เป็นการวิจัยแบบ (Focus Group Discussion) ครั้งที่ 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้ชำนาญการ จำนวน 5 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาดำเนินการวิจัย เดือน มีนาคม 2560 – เดือนกุมภาพันธ์ 2561

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี เขต 2 ได้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของการวิจัย โดยใช้แบบสอบถามซึ่งมีลักษณะปลายปิด เพื่อเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ โดยแบบสอบถาม

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นจากการรวบรวมแนวคิดทางทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างเป็นคำถามในแบบสอบถามเรื่องรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ประกอบด้วยข้อความที่เป็นการวัดระดับดำเนินงานรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2

ตอนที่ 3 ประกอบด้วยข้อความที่เป็นการวัดระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2

ตอนที่ 4 ประกอบด้วยข้อความที่เป็นการวัดระดับการประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด

สรุปผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาการดำเนินงานนวัตกรรมรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 210 คน ส่วนมากประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 60 ตำแหน่งครู คิดเป็นร้อยละ 53.3 และผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 42.38

1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานนวัตกรรมรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านหลัก การองค์กรแห่งการเรียนรู้ รองลงไป คือ ด้านหลักการฝึกอบรมและการพัฒนา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วมและรายด้านพบว่า

1.2.1 ด้านหลักการจัดโครงสร้างองค์กรโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความมุ่งมั่น และเชื่อว่าการจัดโครงสร้าง องค์กรจะเป็นแรงบันดาลใจ ในการสร้างนวัตกรรม รองลงไป คือการจัดโครงสร้างองค์กรมีส่วนร่วม สนับสนุน ส่งเสริมให้ครู บุคลากรทางการศึกษาได้ร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูและ บุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญต่อการจัดโครงสร้างองค์กรมีความรู้สึกร่วมที่เป็นอันหนึ่งเดียวกัน

1.2.2 ด้านหลักการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อ พิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือโรงเรียนให้ความสำคัญกับการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็น ฐานรองลงไปคือโรงเรียนมีการกระจายอำนาจ การจัดการศึกษาของโรงเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีการแสดงภาระงานที่ตรวจสอบได้

1.2.3 ด้านหลักการฝึกอบรมและการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือจัดการอบรมและสร้างประสบการณ์ในการพัฒนาโรงเรียนอยู่เสมอ รองลงไป คือโรงเรียนได้จัดให้บุคคลได้ไปดูงานหรือศึกษานอกสถานที่ เพื่อเพิ่มประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับนวัตกรรม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ จัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น e-learning ให้ บุคคลในองค์กรได้เรียนรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม

1.2.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไขปัญหาย่อยเสมอ รองลง ไป คือเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการคิดค้นสิ่งประดิษฐ์หรือกระบวนการทำงานใหม่ ๆ และข้อที่มี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เปิดโอกาสให้บุคลากรปรับปรุงคุณภาพผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

1.2.5 ด้านหลักการองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือระบบที่จะสามารถเข้าถึง และรวบรวมข้อมูลข่าวสารทั้งภายในและภายนอก โรงเรียน รองลงไป คือมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ทั้งภายในภายนอกโรงเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดมีนโยบายมุ่งพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพและมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2

2.1 รูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี เขต 2 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ

2.1.1 หลักการของรูปแบบ

2.1.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

2.1.3 วิธีดำเนินงานของรูปแบบ

2.1.4 แนวการประเมินรูปแบบ

2.1.5 ผลที่ได้จากการใช้รูปแบบ

2.2 ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความเหมาะสมของร่างรูปแบบนวัตกรรมรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ที่จัดทำขึ้นโดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ทุกข้อมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากขึ้นไประยะที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่าผู้ประเมินมีความเห็นต่อรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้ ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานนวัตกรรม รูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านหลักการองค์กรแห่งการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านหลักการฝึกอบรมและการพัฒนา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความเอาใจใส่ด้านการพัฒนาด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ, 2554) และ (รางวัลคุณภาพแห่งชาติยุโรป, 2553) กล่าวว่า การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้เป็นเรื่องสำคัญในด้านสารสนเทศ รวมทั้งการจัดการความรู้ของสถาบันอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การวัด วิเคราะห์ และปรับปรุงผลการดำเนินงานขององค์กร และจัดการสารสนเทศความรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับรางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศญี่ปุ่น เดมมิ่ง ไพรซ์ ที่กล่าวว่า ความสามารถในการจัดเก็บและเครือข่ายสารสนเทศ ทั้งภายในและภายนอกกำหนดสถานะของการประยุกต์ใช้เครื่องมือทางสถิติ มาสู่การวิเคราะห์ข้อมูล ความสามารถในการใช้สารสนเทศสาธารณะของการใช้ประโยชน์ของคอมพิวเตอร์สำหรับกระบวนการรวบรวมข้อมูลซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศสิงคโปร์ (สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ, 2554) กล่าวว่าเน้นการจัดการในด้านสารสนเทศและการใช้ข้อมูลเทียบเคียงและการเปรียบเทียบกับสิ่งที่ดีที่สุด เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในทุกระดับขององค์กร การจัดระบบสารสนเทศ การเปรียบเทียบกับคู่แข่งและสิ่งที่ดีที่สุดสอดคล้องกับบาร์บารา (Barbara, 2009) พบว่าในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษานั้น คือการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนการเพิ่มทักษะการสอนให้ครู ผู้บริหาร โรงเรียน สนับสนุนและส่งเสริมด้านทรัพยากรงบประมาณรวมทั้งให้ครูได้พัฒนาการ

สอนของตนอยู่เสมอ และในการปรับองค์กรให้สามารถอยู่รอดและแข่งขันได้ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการบริหารในการผสมผสานความสามารถของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการประมวลผลข้อมูลสารสนเทศและความสามารถของคนเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับ (ชวน ภารังกุล, 2552) ได้วิจัยเรื่อง นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนชายแดนภูมิภาคตะวันตก กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย โรงเรียนชายแดนภูมิภาคตะวันตกสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 43 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 564 คน ผลการวิจัยพบว่า มีพหุองค์ประกอบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนชายแดนภูมิภาคตะวันตกจำนวน 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำ 2) การพัฒนานวัตกรรม 3) การกระจายอำนาจ 4) การวางแผน 5) การจัดการความรู้ 6) การใช้โรงเรียนเป็นฐาน 7) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 8) การยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 9) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และรูปแบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 9 องค์ประกอบ ที่มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ และรายด้าน พบว่า 1) ด้านหลักการจัดโครงสร้างองค์กรโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความมุ่งมั่น และเชื่อว่าด้านหลักการจัดโครงสร้างองค์กรจะเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างนวัตกรรม รองลงไปที่คือมีกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมให้ครู บุคลากรทางการศึกษาได้ร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรมและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญต่อด้านหลักการจัดโครงสร้างองค์กรมีความรู้สึกร่วมที่เป็นอันหนึ่งเดียวกัน 2) ด้านหลักการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือโรงเรียนให้ความสำคัญกับการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานรองลงไปที่คือโรงเรียนมีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการอยู่เสมอและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครู บุคลากรทางการศึกษาเข้าร่วมเป็นคณะทำงาน โดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถทักษะ ประสบการณ์เป็นหลัก 3) ด้านการฝึกอบรมและพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือจัดการอบรมและสร้างประสบการณ์ในการพัฒนาโรงเรียนอยู่เสมอ รองลงไปที่คือโรงเรียนได้จัดให้บุคคลได้ไปปฏิบัติงานหรือศึกษานอกสถานที่ เพื่อเพิ่มประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับนวัตกรรม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ จัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น e-learning ให้บุคคลในองค์กรได้เรียนรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม 4) ด้านการมีส่วนร่วมในนวัตกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไขปัญหายุ่เสมอรองลงไปที่คือเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการคิดค้นสิ่งประดิษฐ์หรือกระบวนการทำงานใหม่ ๆ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เปิดโอกาสให้บุคลากรปรับปรุงคุณภาพผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง 5) ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือระบบที่จะสามารถเข้าถึงและรวบรวมข้อมูลข่าวสารทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนรองลงไปที่คือมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ทั้งภายในภายนอกโรงเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดมีนโยบายมุ่งพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ และมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัย รูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ควรมีนโยบายให้สถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ได้พัฒนานวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

2. จากสรุปผลการวิจัยที่ได้ข้อเสนอรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนที่เชื่อมั่นได้ว่าจะมีความเหมาะสมมีประโยชน์และเป็นไปได้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหาที่จะนำไปสู่การปฏิบัติจริง ซึ่งกระบวนการวิจัยในแต่ละขั้นตอนถือได้ว่าอาศัยกระบวนการดำเนินงานนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาควรนำรูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กๆ จากการวิจัยไปดำเนินการปรับใช้ในการบริหารต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ด้านหลักการจัดโครงสร้างองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุน ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญต่อการจัดโครงสร้างองค์กรมีความรู้สึกร่วมที่เป็นอันหนึ่งเดียวกัน

2. ด้านหลักการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนครูบุคลากรทางการศึกษา เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการโดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์เป็นหลัก

3. ด้านการฝึกอบรมและพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนในด้านการจัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น e-learning ให้บุคคลในองค์กรได้เรียนรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม

4. ด้านการมีส่วนร่วมในนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุน เปิดโอกาสให้บุคลากรปรับปรุงคุณภาพผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

5. ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนครูโดย มีนโยบายมุ่งพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ และมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาศึกษารูปแบบการพัฒนาที่มีอิทธิพลต่อการสร้างนวัตกรรมด้านสังคมเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม

2. ศึกษาแบบการบริหารและภาวะผู้นำของผู้บริหารและสมรรถนะของบุคลากรเกี่ยวกับบทบาททักษะและพฤติกรรมสร้างนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนที่เอื้อต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียน

3. รัฐบาลควรลงทุนจัดสรรสื่อ IT มาให้กับโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546 ก). พระราชบัญญัติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ชวน ภาวิกุล. (2552). นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนชายแดนภูมิภาคตะวันตก (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ชวน ภาวิกุล. (2556). การศึกษาความเป็นองค์กรนวัตกรรมการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดราชบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ธีระ รุณเจริญ. (2550). การบรรยายรายวิชาสัมมนาการบริหารการศึกษาเรื่อง “รูปแบบและองค์ประกอบของ รูปแบบ”. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). วิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประเวศ วะสี. (2541). บนเส้นทางใหม่การส่งเสริมสุขภาพ อภิวัฒน์ชีวิตแลสังคม. หมอชาวบ้าน. กรุงเทพฯ.
- พระมหาสุทนต์อภากโร. (2548). เครือข่ายธรรมชาติความรู้และการจัดการ. กรุงเทพฯ: โครงการเสริมสร้าง การเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข.
- ลัดดา ศิลาน้อย และคณะ. (2545). ปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง: หลักการสู่ปฏิบัติ. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555 ก). การวัดผลประเมินผลคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2550). กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา. เล่ม 3. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: องค์การการค้าของ สกสค.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2549). แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ. กรุงเทพฯ: อุษาการพิมพ์.